

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : มาตรการทางกฎหมายในการให้สิทธิประชาชนเสนอข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2540 มาตรา 287

ชื่อผู้เขียน : นายนเรศ อยู่สนิท

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พูนศักดิ์ ใสสารวาท
3. อาจารย์ ดร. สมชัย ศิริสมบูรณ์เวช

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการให้สิทธิประชาชนเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 287 โดยประเทศไทยได้มีมาตรการทางกฎหมายในการให้สิทธิประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้โดยตรงต่อสภาท้องถิ่นของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และจากการศึกษาพบว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการทางกฎหมาย และวิธีการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ชัดเจน ทำให้การเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และมีปัญหาว่า สภาท้องถิ่นแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจโดยตรงในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามข้อบังคับการประชุมสภาของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยประชาชนในท้องถิ่นไม่มีสิทธิใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงในการออกเสียงประชามติ ดังนั้น มีประเด็นการศึกษาว่า ประเทศไทยควรมีมาตรการทางกฎหมาย ในการให้สิทธิประชาชนในท้องถิ่นเสนอร่างข้อบัญญัติ

ท้องถิ่นในลักษณะใดจึงเหมาะสม วิธีการเพื่อกำหนดข้างต้น กระทำโดยศึกษาหาวิธีการการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติ โดยประชาชนในท้องถิ่นของต่างประเทศที่ใช้กันอยู่ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศแคนาดา

ผลการศึกษาพบว่าในต่างประเทศที่นำรูปแบบประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้โดยให้สิทธิประชาชนในการเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ ได้แก่ Broward County ของมลรัฐฟลอริดา มลรัฐฟลอริดา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐอริโซนา มลรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ จังหวัดบริติช โคลัมเบีย ประเทศแคนาดา ก็ให้สิทธิประชาชนในเขตเลือกตั้งจังหวัดเสนอกฎหมายได้โดยตรงเช่นกัน แต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบการออกเสียงประชามติในการรับรองกฎหมายไว้ ดังนั้นประเทศไทยควรใช้มาตรการในการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติที่เหมาะสมดังต่อไปนี้ คือ ควรแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยบัญญัติให้มีรูปแบบการยื่นคำร้อง วิธีการดำเนินการ และวิธีการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ชัดเจน เช่น ควรกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่น โดยบรรจุให้เป็นวาระด่วน และให้มีการออกเสียงประชามติรับรองร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยประชาชน ซึ่งไม่ผ่านการพิจารณาของสภาท้องถิ่น